

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 332/08-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 16. októbra 2008 predbežne prerokoval sťažnosť RNDr. M. K., P., zastúpeného advokátkou Mgr. Z. D., B., ktorou namietal porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Nc 10/2007 z 19. marca 2007, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť RNDr. M. K., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. júna 2007 doručená sťažnosť RNDr. M. K. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane

ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Nc 10/2007 z 19. marca 2007.

Sťažovateľ uviedol, že bol «... žalovaným v I. rade v odvolacom konaní vedenom pred Krajským súdom v Bratislave pod sp. zn. 6 Co 48/05 vo veci žaloby na ochranu dobrej povesti právnickej osoby. Žalobu podali P., a. s. proti Mestu P. a sťažovateľovi, ktorého článok pod názvom „Otvorený list ministrovi ŽP SR“ bol dňa 29. júna 2001 uverejnený v mesačníku P. ... Okresný súd v Pezinku... 24. 03. 2004 žalobu navrhovateľa v celom rozsahu zamietol... Proti rozsudku sa navrhovateľ odvolal dňa 01. 12. 2004. Od decembra 2004 sa v konaní pred Krajským súdom neuskutočnilo ani jedno pojednávanie vo veci - tri krát však bolo odročené z dôvodu na strane právneho zástupcu P., a. s. Dňa 26. októbra 2006 sa už po tretí raz nedostavil na vytýčené pojednávanie právny zástupca navrhovateľa. ... Za týchto okolností predsedníčka senátu... odročila pojednávanie pre neprítomnosť navrhovateľa. V miestnosti boli prítomní všetci členovia senátu... Právna zástupkyňa odporcu v I. rade... požiadala predsedníčku senátu o možnosť nahliadnutia do písomného ospravedlnenia a následne požiadala o možnosť vyjadriť sa a zaznamenať obsah vyjadrenia do zápisnice. Právna zástupkyňa označila postup právneho zástupcu navrhovateľa za účelový a šikanóznny... Časť z vyjadrenia právnej zástupkyne bola zaznamenaná do zápisnice. Toto vyjadrenie však nebolo plynulé, keďže už pri prvej vete, ktorá označovala postup protistrany za účelový člen senátu JUDr. M. M. ... sa ... osopil na právnu zástupkyňu so slovami „čo si to dovoľujete“, „pozor na slová“, pričom neprimerane agresívne zvyšoval hlas. Namietal voči použitému výrazu, keď „pán advokát má riadne ospravedlnenie od lekára“. ... Aj pri ďalších pokusoch o dokončenie vyjadrenia právnej zástupkyne ju neustále prerušoval... Na základe tejto udalosti podala právna zástupkyňa sťažovateľa... námietku zaujatosti s návrhom, aby bol sudca krajského súdu JUDr. M. M. ... vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci. Najvyšší súd uznesením zo dňa 19. marca 2007 Sp. zn. 3 Nc 10/2007 rozhodol o tom, že sudca Krajského súdu... JUDr. M. M. ... nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania tejto veci... Hoci sťažovateľ poukazoval na viaceré aspekty, ktoré je potrebné zohľadniť pri posudzovaní nestrannosti súdu (opierajúc sa aj o judikatúru Európskeho súdu...), Najvyšší súd SR sa týmito aspektmi nezaoberal a nijakým spôsobom ich nevyhodnotil.».

Poukazujúc na rozhodovacia prax ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) uviedol, že „... Najvyšší súd... vo svojom uznesení sp. zn. 3 Nc 10/2007 z 19. marca 2007 prakticky neodpovedal na námietky sťažovateľa spochybňujúce nezaujatosť zákonného sudcu krajského súdu. Takáto absencia argumentácie vo vzťahu k námietkam sťažovateľa je prejavom arbitrárnosti a v konečnom dôsledku porušením základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru... Nedostatočnosť a arbitrárnosť odôvodnenia uznesenia Najvyššieho súdu SR spočíva v tom, že nedal žiadne odpovede na základné skutkové otázky, ktoré podľa jeho názoru spochybňovali nezaujatosť sudcu nielen v jeho očiach ale aj v očiach verejnosti... Rozhodnutie neobsahuje akceptovanie alebo vyvrátenie verzie sťažovateľa, ktorý spochybnil nezávislosť sudcu krajského súdu...“.

Sťažovateľ na základe uvedených skutočností navrhol, aby ústavný súd vyslovil tento nález:

„Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením Sp. zn. 3 Nc 10/2007 z 19. marca 2007 porušil základné právo sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd...“

Najvyšší súd Slovenskej republiky je... povinný... nahradiť sťažovateľovi trovy konania na účet jeho právnej zástupkyne.“

2. Z obsahu vyžiadaného spisu Okresného súdu Pezinok (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 5 C 596/2001 ústavný súd *inter alia* zistil, že v predmetnej veci Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v dôsledku späťvzatia odvolania navrhovateľom odvolacie konanie zastavil, a to uznesením sp. zn. 6 Co 48/05 z 22. novembra 2007. V konečnom dôsledku bol teda súdny návrh vedený okresným súdom (aj) proti sťažovateľovi zamietnutý.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovenia § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Z obsahu sťažnosti je zrejmé, že sťažovateľ namietal porušenie označených základných práv uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3 Nc 10/2007 z 19. marca 2007. Týmto uznesením, ako už bolo uvedené, rozhodol najvyšší súd o námietke zaujatosti vznesenej

sťažovateľom vo veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 5 C 596/2001 o nevyhlúčení zákonného sudcu (člena odvolacieho senátu) z jej prerokovania a rozhodovania.

Najvyšší súd odôvodnil namietané uznesenie, ktorým nevyhlúčil sudcu JUDr. M. M. z prerokovania a rozhodovania vo veci vedenej krajským súdom pod sp. zn. 6 Co 48/2005, okrem iného tým, že „... v konaní... vznesol žalovaný I/ (sťažovateľ, pozn.) prostredníctvom svojej zástupkyne námietku zaujatosti voči sudcovi... JUDr. M. M. ..., vzhľadom na to, že má vážne pochybnosti o jeho nezaujatosti a objektivite pri rozhodovaní v predmetnej veci. Tieto pochybnosti žalovaný I/ vyvodzoval zo skutočnosti, že postup menovaného sudcu voči jeho zástupkyňi... na pojednávaní 26. októbra 2006, ktorá po oznámení žiadosti zástupcu žalobcu o odročenie pojednávania z dôvodu jeho hospitalizácie poukázala na doterajší stav konania a predkladanie žiadosti o odročenie pojednávania zástupcom žalobcu krátko pred pojednávaním, čo považovala za účelové a šikanózne voči súdu ako aj žalovanému a dala na úvahu zvážiť možnosť doručovania predvolania na pojednávanie aj samotného žalobcovi, bol neprimeraný spôsobu komunikácie jeho zástupkyne, ... keďže zástupkyňu neustále prerušoval, neumožnil jej vyjadrenie dokončiť, svojimi reakciami vytváral nepríjemnú a zastrášujúcu atmosféru v pojednávacej miestnosti. Týmto správaním menovaný sudca vzbudil uňho legitímne obavy zo zaujatosti voči jeho osobe ako i k jeho zástupkyňi. JUDr. M. M. ..., namietaný člen senátu Krajského súdu... vo svojom vyjadrení z 11. decembra 2006 uviedol, že sa necíti byť zaujatý a účastníkov konania nepozná. Tvrdenia žalovaného I/ uvedené v námietke zaujatosti nepovažoval za pravdivé. Poprel, že by jeho postup na pojednávaní 26. októbra 2006 po tom, čo bola oboznámená žiadost' zástupcu žalobcu o odročenie pojednávania z dôvodu jeho hospitalizácie a vysvetlení, že za tohto stavu, veci nie je možné vec meritórne prejednať a pojednávanie musí byť odročené, čo muselo byť vzhľadom na opakované námietky zástupkyne žalovaného I/ znovu vysvetľované, bol agresívny a žeby sa voči žalovanému I/ ako i jeho zástupkyňi správal zaujato. Najvyšší súd... posudzoval opodstatnenosť námietky zaujatosti JUDr. M. M. ... z aspektu existencie dôvodov, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci. Vychádzal pritom z § 14 ods. 1 O. s. p. v zmysle ktorého... Účelom citovaného ustanovenia je prispieť k nestrannému prejednaniu veci, k nezaujatému prístupu súdu k účastníkom alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti

neobjektívneho rozhodovania. Cieľu, sledovanému uvedeným ustanovením, zodpovedá aj právna úprava skutočnosti, ktorá je z hľadiska vylúčenia sudcu považovaná za právne relevantnú. Je ňou určitý právne významný vzťah sudcu, a to buď k veci (o takýto vzťah ide vtedy, ak sudca má svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia konania a rozhodnutia o veci), alebo k účastníkom konania (o taký vzťah ide napríklad vtedy, ak sudca má k nemu osobný, priateľský alebo iný vzťah so zreteľom na ktorý možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti) a napokon k zástupcom účastníkov konania. Subjektívne hľadisko účastníka (jeho osobný názor, domnienka, úvaha) je predmetom posúdenia otázky prípadnej zaujatosti namietaného sudcu nadriadeným súdom, rozhodovanie o tejto otázke je ale viazané výlučne na objektívne hľadisko. Nemožno preto bez ďalšieho vychádzať len zo samotných pochybností účastníka, o vzťahu sudcu k prejednávanej veci, k účastníkom konania alebo k ich zástupcom, ale vždy treba posúdiť skutočnosti, ktoré viedli k týmto pochybám účastníka. Nadriadený súd môže vylúčiť namietaného sudcu z prejednávania a rozhodovania veci až vtedy, keď je evidentné, že tvrdý vzťah sudcu existuje a svojou povahou a intenzitou vykazuje znaky relevantné v zmysle § 14 ods. 1 O. s. p. Súčasťou základného práva na prejednanie veci pred nestranným súdom podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy... nie je preto povinnosť súdu vyhovieť návrhu účastníka súdneho konania, ktorý podal takýto návrh podľa § 15 O. s. p. a vylúčiť označeného sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodovania veci pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prejednanie veci nestranným súdom je iba povinnosť súdu prejednať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia veci pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom... I keď zákon v § 14 ods. 1 O. s. p. spája vylúčenie sudcov z prejednávania a rozhodovania vo veci nielen so skutočne preukázanou zaujatosťou, ale aj vtedy, ak možno mať čo i len pochybnosť o ich nezaujatosti..., nemožno prehliadať, že rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa § 14 ods. 1 O. s. p. predstavuje výnimku z významnej ústavnej zásady, že nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi... Vzhľadom na to možno vylúčiť sudcu z prejednávania a rozhodovania pridelenej veci len celkom výnimočne a zo skutočne závažných dôvodov, ktoré mu zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom, objektívne, nezaujato a spravodlivo. Existencia okolnosti relevantnej z hľadiska ustanovenia § 14 ods. 1 O. s. p. nebola v danej veci u namietaného sudcu Krajského súdu... zistená. Žalovaným 1/ namietaný sudca sa k návrhu na jeho vylúčenie z prejednávania a rozhodovania veci

vyjadril tak, že účastníkov konania nepozná a že k nim ani k ich zástupcom a k prejednávanej veci nemá žiadny vzťah. Nakoľko zo spisu nevyplývajú žiadne také skutočnosti, ktoré by preukazovali opak a spochybňovali správnosť jeho vyjadrenia, dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že v prípade sudcu JUDr. M. M. ... nie sú dané zákonné dôvody, ktoré by ho vylučovali z prejednávania a rozhodovania danej veci. Pre hodnotenie objektivity sudcu, nemôže byť rozhodujúcim meradlom iba subjektívny pocit účastníka konania, že sudca je voči nemu zaujatý. Pochybnosti o nezaujatosti sudcu musia vyplývať, z objektívne existujúcich skutočností, svedčiacich o vzťahu sudcu k veci, k účastníkom konania alebo k ich zástupcom, aký predpokladá ustanovenie § 14 ods. 1 O. s. p. Žalovaným 1/ prezentované pochybnosti o nezaujatosti namietaného sudcu z obsahu spisu nevyplývajú. Z vyššie uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky nevyhovел vnesenej námietke zaujatosti...“.

Ústavný súd vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov, a že jeho úloha sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05).

Vzhľadom na to ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo

slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00).

Ústavný súd konštatuje, že namietané uznesenie najvyššieho súdu nevykazuje znaky arbitrárnosti, a zároveň považuje právny názor najvyššieho súdu za legitímny a akceptovateľný. Ústavný súd nezistil, že by uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 3 Nc 10/2007 z 19. marca 2007 bolo možné vyčítať jednostrannosť, ktorá by zakladala svojvôľu alebo takú aplikáciu zákonných ustanovení, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Ústavný súd vzhľadom na uvedené skutočnosti uzavrel, že skutkové alebo právne závery krajského súdu nemožno kvalifikovať ako zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak nezlučiteľné s označenými článkami ústavy a dohovoru.

Takto koncipované odôvodnenie dalo odpoveď na skutkovú a právnu podstatu sťažovateľom podaného návrhu na vylúčenie sudcu krajského súdu, a preto jeho obsah neosvedčuje okolnosti naznačujúce príčinnú súvislosť s možným, sťažovateľom namietaným porušením jeho označených práv.

Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že základné právo na prerokovanie a rozhodnutie vecí nestranným súdom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je v občianskom súdnom konaní garantované prostredníctvom vylúčenia sudcu z jej ďalšieho prejednávanie pre zaujatosť v zmysle ustanovení § 14 až § 16 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“). Obsahom základného práva na prerokovanie vecí pred nestranným súdom nie je však povinnosť súdu vyhovieť návrhu oprávnených osôb (t. j. samotného sudcu, ktorý podal takýto návrh podľa § 15 OSP, resp. účastníka súdneho konania, ktorý podal návrh podľa § 15a ods. 1 OSP) a vylúčiť nimi označeného sudcu z ďalšieho prejednávanie a rozhodovania vecí pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prejednanie vecí nestranným súdom je len povinnosť súdu prerokovať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávanie a rozhodnutia vecí pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (napr. I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03).

Podľa čl. 141 ods. 1 ústavy vykonávajú súdnictvo nezávislé a nestranné súdy. Základom nezávislosti a nestrannosti súdu je docieľiť právnu istotu, že práve súdy sú tými orgánmi štátu, ktoré poskytnú účinnú a nespochybniteľnú ochranu práva. Európsky súd pre ľudské práva pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem jeho nezávislosti je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru. Podľa názoru ESĽP sa subjektívna stránka nestrannosti sudcu týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k účastníkom konania, prípadne ich zástupcom. Objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prerokúvanej veci a k účastníkom konania. Rozhodujúcim prvkom rozhodovania o zaujatosti zákonného sudcu je to, či obava účastníka konania (jeho právneho zástupcu) je objektívne oprávnená. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že naznačujú nedostatok nestrannosti súdu (Pullar v. Spojené kráľovstvo). Za objektívne však nemožno považovať to, ako sa nestrannosť sudcu len subjektívne javí vonkajšiemu pozorovateľovi (účastníkovi konania), ale to, či reálne neexistujú objektívne okolnosti, ktoré by mohli objektívne viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca určitým, nie nezaujatým vzťahom k veci disponuje.

V namietanom prípade sudca JUDr. M. M. uviedol, že sa necíti byť zaujatý, keďže je bez vzťahu k prerokúvanej veci, účastníkom konania, ako aj k zástupcovi sťažovateľa. Vnútorne pocity sudcu o svojej nestrannosti a nezávislosti treba akceptovať a predpokladať, pokiaľ sa nepreukáže opak, že nezakladajú dôvod jeho zaujatosti. Z objektívneho hľadiska sa však sťažovateľ snažil spochybniť nestrannosť uvedeného sudcu, avšak ústavný súd je toho názoru, že aj keď jeho argumenty nie sú nezávažné, nie sú ani zásadné pre jeho rozhodnutie. Skutočnosť, že po odročení pojednávania (teda dokonca ani nie počas jeho priebehu) došlo k verbálnemu „stretu“ medzi právnou zástupkyňou sťažovateľa a členom odvolacieho senátu, nemôže postačovať podľa názoru ústavného súdu na založenie pochybnosti o nezaujatosti zákonného sudcu k prerokúvanej veci, účastníkom konania ani k ich zástupcom.

Je potrebné poukázať na skutočnosť, že spoločenské vzťahy v najširšom slova zmysle sú vzťahmi vzájomného pôsobenia, kontaktu a interakcie medzi členmi spoločnosti. Týka sa to tiež (podľa názoru ústavného súdu - nie nevyhnutných) emočne ladených stretov osôb, sledujúcich vlastné profesionálne záujmy, ktoré pokiaľ nepresiahnú únosnú mieru, je pomerne komplikovane následne ich objektivizovať a vyvodiť z nich primerané závery. V namietanom prípade bol (zrejme) súčasťou takéhoto verbálneho stretu zákonný sudca a právna zástupkyňa sťažovateľa aj to po skončení (odročení) pojednávania, pričom prikladať tomuto exesu intenzitu a závažnosť, ktorá by založila pochybnosť o nezaujatosti zákonného sudcu, považuje ústavný súd v okolnostiach danej veci za nedôvodné. K vylúčeniu sudcu z prerokovania a rozhodovania veci môže dôjsť aj pri zohľadnení sťažovateľom akcentovanej tzv. teórie zdania uplatňovanej v judikatúre ESLP iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k danej veci, účastníkom alebo ich zástupcom dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať „sine ira et studio“, teda nezávisle a nestranne. Analýza skutočností uvádzaných sťažovateľom v námietke zaujatosti vznesenej proti zákonnému sudcovi v označenej právnej veci vedenej krajským súdom a v sťažnosti podľa čl. 127 ústavy však podľa názoru ústavného súdu v danom prípade prijatie takéhoto záveru neumožňuje.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh je preto možné považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 27/04, I. ÚS 25/05, I. ÚS 74/05, I. ÚS 158/05, I. ÚS 213/05).

Ústavný súd v súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou opakovane vyslovil, že ak sťažovateľ v konaní pred ústavným súdom namietal také porušenie základného práva alebo slobody, ktoré podľa okolností prípadu nemohlo nastať, ústavný súd návrh odmietne ako zjavne neopodstatnený (napr. II. ÚS 70/99, III. ÚS 45/03).

Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že nezistil príčinnú súvislosť medzi označeným rozhodnutím najvyššieho súdu a namietaným porušením základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Ako obiter dictum ústavný súd dodáva, že aj keby sťažovateľom namietané dôvody boli preukázané, rozhodovanie ústavného súdu by v danej veci bolo akademické, pretože následne v dôsledku späťvzatia odvolania bolo odvolacie konanie zastavené a v konečnom dôsledku bola žaloba (aj) proti sťažovateľovi zamietnutá. Sťažovateľ bol teda v súdnom spore úspešný.

Podľa názoru ústavného súdu by posudzovanie sťažovateľom namietaných skutočností mohlo dať odpoveď vzhľadom na osud hlavnej veci len abstraktnú, bez zohľadnenia, aké záujmy sú v hre, povahy sporu a jeho súvislosť s prerokúvaným prípadom, a to časovú i vecnú.

Z rozhodovacej činnosti ESLP v spojitosti s čl. 6 ods. 1 dohovoru tiež vyplýva, že súd, ktorý prejednáva námietku účastníka konania o zaujatosti sudcu, nerozhoduje o merite veci (sťažnosť č. 19231/91, rozhodnutie z 9. januára 1995). Jeho rozhodnutie sa týka len zloženia súdu, ktoré nie je „občianskoprávneho charakteru“ v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru, pretože ide o právo procesné. Pokiaľ by malo zloženie súdu vplyv na hlavné konanie a rozhodnutie na ňom prijímané, je potrebné pripomenúť, že podstata konania sa musí priamo týkať práv a záväzkov súkromného charakteru (Ringeisen vs. Rakúsko, rozsudok zo 16. júla 1971, Séria A č. 13), čo v konaní o námietke zaujatosti sudcu nemožno tvrdiť (sťažnosť č. 58751/00, rozhodnutie z 11. decembra 2003).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. októbra 2008